

Ekosofias Nyhetsbrev

NOVEMBER 2021 - TJUGONIONDE ÅRGÅNGEN

HÖGA HALTER AV PFOS I SJÖAR: "KANSKE KAN VI ÄTA FISKEN OM TIO ÅR"

Fisken i flera av Stockholms insjöar innehåller höga halter av miljögiften PFOS. Värst drabbad är fisken i sjön Magelungen i Farsta.

– Om jag gissar så kanske vi kan äta fisken i Magelungen på tio års sikt, säger Juha Salonsaari, miljöförvaltningen Stockholms stad.

Giftet PFOS, som ingår i gruppen PFAS, lagras i fiskens muskler. Provtagningar visade att Magelungens fisk hade ett genomsnittsvärde på drygt 70 nanogram per gram vid mätningarna 2019, vilket var det högst uppmätta värdet i länet. Livsmedelsverkets gränsvärde ligger på 9,1 nanogram per gram.

Staden har utökat provfisket och inlett ett arbete för att få ner de höga halterna.

– Det finns ingen snabbfix utan det är ett långsiktigt arbete med att minska källorna och sedan får naturen läka sig själv, säger Juha Salonsaari, miljöförvaltningen Stockholms stad.

Svt

VART FJÄRDE VATTENVERK KAN HA MISSAT PFAS I DRICKSVATTNET

Halva Sveriges befolkning dricker dricksvatten som har mätbara halter av PFAS. Det visar resultatet från en kommunenkät som Livsmedelsverket nu presenterat i en ny rapport. Förra gången en liknande undersökning gjordes försörjdes 3,6 miljoner svenskar av PFAS-innehållande vatten.

De högsta uppmätta värdena låg omkring 40 nanogram per liter. Den svenska åtgärdsgränsen ligger vid 90 nanogram per liter.

Enkäten har också avslöjat en kunskapslucka. Mer än vart fjärde vattenverk, 27 procent, har inte bedömt PFAS som en fara och därför heller inte gjort några undersökningar av dricksvattnet. Rapportförfattarna konstaterar att det ändå kan finnas skäl att göra provtagning. Dels eftersom det kan vara svårt att identifiera alla PFAS-källor, dels för att det i flera fall upptäckts halter av PFAS trots att faroanalysen inte identifierat PFAS som en risk. Fyra vattenverk har dessutom identifierat PFAS som en fara men ändå inte genomfört provtagning.

– Det är mycket positivt att medvetenheten om PFAS har ökat sedan 2014. Men fler kommuner behöver analysera sitt dricksvatten och några av de kommuner som redan analyserar bör göra det oftare, säger Sandra Strand, statsinspektör på Livsmedelsverket i en kommentar.

HALLANDSÅSTUNNELN LÄCKER PFAS-GIFTER

Tunnelvattnet från Hallandsåstunneln innehåller giftiga PFAS-kemikalier, som även hittats i flera av Båstad kommuns grundvattentäkter, rapporterar P4 Kristianstad.

De uppmätta nivåerna i grundvattentäkterna ligger under den svenska åtgärdsgränsen (90 nanogram per liter) för PFAS i dricksvattnet, men miljöchefen i kommunen uppger för radion att man nu ska gå igenom analyssvaren för att värdera hur de ska gå vidare med ärendet.

Sedan tidigare har kommunen ställt krav på Trafikverket om att utreda möjligt läckage av PFAS från tunnelbygget, enligt P4 Kristianstad.

Bygget av järnvägstunneln kantades av många skandaler och stod klar först 2015 – 18 år försenad. Under många år stoppades byggnationen på grund av en miljöskandal med tätningsmedlet Rhoca Gil, som ledde till att grundvattnet och bäckar förorenades.

Svd/TT

·EKOSOFIA·

FRAMGÅNGAR OCH BAKSLAG PÅ KLIMATTOPPMÖTET

Klimatmötet i Glasgow är slut. Förhandlingarna har lett fram till ett avtal, och delegationer från de 197 deltagarländerna har rest hem.

- Till slut blev det ett avtal, ett dygn för sent drygt. Det var väldigt spant på slutet med mycket förhandlingar inne på golvet där man märkte att alla stora länder gick och snackade med varandra, säger SVT:s klimatreporter Calle Elfström.

Klimatmötet i Glasgow utmynnade i ett tiosidigt avtal som syftar till att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader i enlighet med Parisavtalet från 2015. Världens samtliga 197 länder står bakom avtalet, men det finns inga straffmekanismer att ta till mot länder som bryter mot det.

Här är några av de mest uppmärksammade delarna av avtalet:

Länderna uppmanas att påskynda utvecklingen och användningen av teknik som minskar utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser. Till skillnad från i tidigare avtal nämns nu direkt behovet av att minska användningen av fossila bränslen.

Formuleringarna mjukades dock upp under resans gång: i slutversion står alltså "fasas ned" i stället för "fasas ut" i fråga om kolkraften.

Biståndet till klimatanpassning i de fattiga länderna ska fördubblas till 2025 jämfört med 2019. Tidigare löften om 100 miljarder dollar i klimatbistånd per år ska uppfyllas.

En dialog ska påbörjas om hur länder som drabbats av klimatförändringarna ska kompenseras.

Planerna på en global handel med utsläppsrätter tog ett steg framåt i och med att vissa oklarheter från Parisavtalet rätades ut.

Till klimatmötet i Egypten i slutet av nästa år ska länderna återkomma med uppdaterade mål för utsläppsminskningarna till 2030.

Vid sidan av klimatavtalet nåddes också ett antal separata överenskommelser: 105 länder lovade att minska sina utsläpp av metan med 30 procent till 2030 jämfört med 2020.

110 länder lovade att stoppa avskogningen till 2030, bland dem Brasilien, Ryssland, Indonesien och Kongo-Kinshasa.

Ett signifikant steg framåt - men otillräckligt. Det är Johan Rockströms omdöme om utfallet av COP26. Mathias Fridahl, klimatforskare vid Linköpings universitet, som varit observatör under mötet, menar att Indien och Kina ägnade sig åt "fulspel" under slutet av COP26. Samtidigt ser han det som en stor framgång att Parisavtalets regelbok slutförhandlats.

GRUNDEN LAGD FÖR AMBITIÖST GENOMFÖRANDE

Efter beslutet under Cop 26 i Glasgow går det nu att inleda klimatsamarbeten för att skapa större utsläppsminskningar än vad som är möjligt inom det egna landet med landets egna resurser, enligt Parisavtalets artikel 6:2. Däremot kommer det att dröja ett par år tills det är möjligt att genomföra samarbeten enligt artikel 6:4, som handlar om hur man handlar med dessa utsläppsminskningar. Det säger Martin Vogel, svensk klimatförhandlare på Energimyndigheten, som på det stora hela är nöjd med utgången av förhandlingarna om artikel 6.

- Vi är förvånade att det blev så bra. Grunden är lagd för ett ambitiöst genomförande av artikel 6, säger Martin Vogel till Aktuell Hållbarhet.

STORFÖRETAGEN: AVTALET BLEV FÖR LAMT - MARKNADEN FÅR LÖSA KLIMATKRISEN SJÄLV

Sveriges mest klimatpåverkande företag tycker att avtalet från klimatmötet i Glasgow borde blivit tuffare, visar en enkät som SVT gjort. Många efterlyser en global koldioxidskatt och befarar att för lågt ställda miljökrav utanför EU kan snedvrída konkurrensen och hota svenska jobb.

Klimatavtalet från Glasgow påverkar inte i sig kraven på omställning, enligt Sveriges mest utsläppande företag. Företagen välkomnar ändå avtalet, samtidigt som nästan alla efterlyser ännu tuffare krav. Nu blir det i stället från

·EKOSOFIA·

EU och svenska regeringen som de hårdaste politiska kraven kommer för svenska företag – eller från marknaden.

SVT har frågat de tio företag som har störst växthusgasutsläpp i Sverige, plus Sveriges största globala utsläppare. Nästan alla företag efterlyser en global prissättning på koldioxid. Det kan ske på olika sätt, och många pekar ut detta som ett av mötets största brister – att man inte kunde enas om en global koldioxidskatt.

– Det måste kosta att släppa ut koldioxid, vi skulle definitivt vilja ha en global koldioxidskatt och behöver ha marknadskrafter som driver på omställningen, säger LKAB:s vd Jan Moström till SVT.

OUTVECKLAD TEKNIK SKA LÖSA SVERIGES KLIMATMÅL

Att fånga och lagra koldioxid från stora utsläppare, så kallad CCS-teknik, har snabbt gått från kontroversiell till en viktig teknik för att nå Sveriges klimatmål. Men hittills är resultaten svaga.

I Australien tvingas nu världens största anläggning betala 1,7 miljarder för koldioxid man aldrig lyckats fånga in.

Det ökade klimathotet har fått infångning och lagring av koldioxid att segla upp som en lösning för att minska Sveriges koldioxidutsläpp till nettonoll år 2045 – och negativa utsläpp efter det.

– Det finns en insikt att vi inte klarar att få ner alla utsläpp till noll till 2045, och behöver alla tekniker som finns för att ta bort mer koldioxid ur atmosfären än vi bidrar med, säger Filip Johnsson, professor i systemteknik på Chalmers. Nu undersöker forskare med statligt stöd för första gången om Sverige kan begrava koldioxid på land – djupt ner i berggrunden utanför Kalix.

Men en sådan lagring är olaglig i dag, och kan enligt forskarna innebära att man tvingas spräcka berget för att få plats med all koldioxid.

Samtliga svenska förstudier för avskiljning och lagring av koldioxid i dag bygger på att den infångade koldioxiden exporteras för att lagras under havsbotten i andra länders vatten i Nordsjön, främst i Norge.

I den statliga miljardsatsningen Industrikivet stöttas företag som har projekt kring att fånga in och lagra koldioxid. Men tekniken är både outvecklad och dyr – och det är inte de stora industriutsläpparna som står först i kön för att ta de här riskerna, utan kommunala energibolag.

ALLT FLER CHEFER TAR ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSFRÅGOR

Allt fler chefer anser att hållbarhetsfrågor ingår i deras uppdrag. Det visar organisationen Ledarnas hållbarhetsbarometer som genomförts åren 2012, 2014, 2020 och nu 2021. I år svarade 1 331 chefer på frågorna och 68 procent av de svarande uppgav att hållbarhetsfrågor var en del av arbetsuppgifterna. År 2014 var den siffran 41 procent. Betydligt färre chefer, 41 procent, uppger i undersökningen att de har hållbarhetsansvar.

”Om vi bryter ner utfallet på subgrupper kan vi se att andelen chefer som anser sig ha ett hållbarhetsansvar är signifikant högre hos offentligt anställda jämfört med de privat anställda. Vidare är det en högre andel chefer som är män som anser sig inte ha ett hållbarhetsansvar, jämfört med chefer som är kvinnor”, skriver Ledarna i undersökningen.

Ledarna har också frågat cheferna hur tydligt de upplever sitt hållbarhetsuppdrag. Här visar svaren att det är en signifikant högre andel chefer som är män som uppfattar sitt hållbarhetsuppdrag som tydligt, jämfört med kvinnliga chefer. På samma sätt är det enligt Ledarna signifikant högre andel privat anställda vars hållbarhetsuppdrag är tydligt jämfört med de offentligt anställda.

”Det verkar därmed finnas ett omvänt samband mellan andelen chefer som anser sig ha ett hållbarhetsansvar och hur tydligt uppdraget är. Ju större andel chefer med ett hållbarhetsansvar desto större andel tycker att det är otydligt”, skriver ledarna i sin hållbarhetsbarometer.

SHELL KAN UNDSLIPPA KLIMATDOM GENOM FLYTT AV HUVUDKONTOR

I maj i år kom en historisk dom i Nederländerna som innebar att oljebolaget Shell ska minska sina utsläpp av koldioxid med 45 procent till 2030. Detta för att ligga i linje med Parisavtalets 1,5 graders-mål. Nu har Shell beslutat att flytta sitt huvudkontor från Nederländerna till Storbritannien – ett motiv för flytten kan vara att undkomma kravet.

Officiellt anger Shell helt andra skäl till flytten av huvudkontor, främst då att man vill möjliggöra en ändring av ägarstrukturen med A- och B-aktier. Men bytet av skattehemvist får också en helt annan konsekvens: Att Shell kan undkomma kravet på att minska sina utsläpp med 45 procent fram till år 2030. Shell har tidigare aviserat att domen ska överklagas. Bolaget menar att ett domslut mot ett enskilt företag är ineffektivt och att det är upp till politikerna att implementera tydliga och ambitiösa styrmedel.

Supermiljöbloggen

TVÅ AV TRE INVESTERARE SÅGAR DAGENS HÅLLBARHETSREDOVISNING

En tredjedel av investerarna kan tänka sig att acceptera en procents lägre avkastning för bolag som hade större fokus på hållbarhet. Samtidigt kunde varannan inte alls tänka sig en minskad avkastning överhuvudtaget i jakten på mer hållbara företag. Två av tre är missnöjda med dagens hållbarhetsrapportering. Det är några av resultaten när PwC frågade drygt 300 investerare och förvaltare från ett fyrtiotal länder. Drygt tio procent av dem djupintervjuades också.

– Bara var tredje investerare tycker att den nuvarande hållbarhetsrapporteringen håller god kvalitet. Här finns mer att göra, samtidigt som det är positivt ur ett branshperspektiv att 79 procent har större förtroende för hållbarhetsinformation som har reviderats, säger David Ringmar, ansvarig för energi, infrastruktur och ESG-frågor vid PwC, i en kommentar.

För att göra något åt saken tyckte nästan tre av fyra att det borde finnas ett gemensamt rapporteringsregelverk för ESG-frågor så att det blir enklare att jämföra företagens prestationer på hållbarhetsområdet.

Av rapporten framkommer också att hälften av investerarna är beredda att avinvestera i företag som inte vidtar tillräckliga åtgärder på hållbarhetsområdet. Samtidigt tyckte en kvalificerad majoritet att hållbarhetsindikatorer ska knytas till de högsta chefernas löner.

Aktuell Hållbarhet

KUNDKRAV DRIVKRAFT FÖR HÅLLBARHETSARBETE

Svenska företag tar hållbarhetsfrågor och klimatarbete på allt större allvar och det är kundernas krav som driver hållbarhetsomställningen. Det visar svaren från en stor undersökning riktad mot finanschefer i höstens CFO Survey, som genomförs av revisionsjätten Deloitte i samband med SEB. I undersökningen pekar 70 procent av de tillfrågade finanscheferna ut kundernas krav och önskemål som den främsta drivkraften bakom företagets hållbarhetsarbete. "Så här i samband med klimatmötet i Glasgow kan man konstatera att företagen verkligen har satt utsläppsreducerande åtgärder högst upp på agendan. Det är också intressant att det är krav från kunder som är drivkraften, snarare än risk för politiskt ingripande", säger Robert Bergström, partner på Deloitte, i en kommentar till tidningen Balans.

I höstens CFO Survey var klimatet en särskild temafråga. En stor majoritet av finanscheferna svarar i undersökningen att de har planer på plats för att minska koldioxidutsläppen.

GRÖN FINANSIERING FÖR SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

Den brittiska bankkoncernen HSBC lanserar nu en ny fond som ska finansiera små- och medelstora företags klimatomställning. Fonden uppgår till 500 miljoner brittiska pund och riktar sig till små och medelstora företag som planerar investeringar i hållbara lösningar och initiativ. Låntagarna erbjuds en ränterabatt på 1 procent och lån kan tas från 1 000 brittiska pund och uppåt. I Sverige arbetar de svenska storbankerna redan för fullt med att erbjuda ett antal olika instrument för grön finansiering till små och medelstora företag. Ett

·EKOSOFIA·

exempel är SEB som i våras lanserade en hållbarhetslänkad finansieringslösning där företagskunder kan skapa hållbarhetsincitament för sina underleverantörer.

Enligt en genomgång som Dagens Industri har gjort har de svenska storbankernas gröna utlåning ökat kraftigt de senaste åren. Totalt hade SEB enligt Di förra året utestående gröna lån för 25 miljarder kronor. Siffran för Swedbank var 18 miljarder och för Handelsbanken 16 miljarder kronor. Anna Blomstergren, hållbarhetsansvarig Handelsbanken Finansiering, tycker att HSBC:s erbjudande är viktigt.

– HSBC:s erbjudande berör en nyckelfråga som även är ett fokus för Handelsbanken, nämligen att finansiering av klimatomställningen inte ska vara förbehållet de stora bolagen. Vi menar att rabatten är en central del för att stimulera intresset hos bolagen, i väntan på regelstyrning och andra drivkrafter för att investera i omställning. Vi är i en ständig process att utveckla nya gröna och hållbara låneprodukter och tjänster för att möta omställningen, säger hon till Aktuell Hållbarhet.

NYA RIKTLINJER FÖR BYGGAVFALL

Lagkraven kring källsortering på byggarbetsplatser har utökats. Byggföretagen har nu därför uppdaterat sina riktlinjer för avfall vid byggande och rivning. De uppdaterade riktlinjerna omfattar bland annat materialinventering inför rivning, återanvändning, källsortering samt upphandling vid byggproduktion. Riktlinjerna ger vägledning för att uppfylla kraven i miljöbalkens allmänna hänsynsregler, avfallshierarkin och annan avfallslagstiftning.

Byggföretagen

NORDENS STÖRSTA FASADINTEGRERADE SOLCELLSPROJEKT FINNS I JÖNKÖPING

Nordens största solcellsfasad finns på en industrifastighet i Jönköping. Den gamla plåtfasaden har nu bytts ut mot en 3 500 kvadratmeter stor solcellsfasad. Fasaden, som har 5 000 solceller, kommer att producera ungefär 250 000 kilowattimmar el under ett år, vilket motsvarar 50 mindre villors årsförbrukning.

– Vi bygger många hyresfastigheter i Jönköping och vi tänker att vi ska använda solcellsfasader på andra fastigheter, det här är framtiden, säger fastighetsägaren Niklas Järvhammar.

Svt

KOLLEKTIVTRAFIKEN NÄRMAR SIG FOSSILFRITT

Sedan 2009 har andelen förnybara drivmedel i kollektivtrafiken ökat från 42 till 92 procent. Det är ett av flera positiva resultat när Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, nu presenterar en jämförelse av regionernas miljöarbete det senaste året.

– Kollektivtrafiken närmar sig 100 procent förnybara drivmedel. Sedan finns det vissa utmaningar för biodiesel, som nu riskerar att beskattas på samma sätt som fossila bränslen, vilket kan ge ett bakslag. Samtidigt går det att göra nedsättningar i skatten på biogas och reduktionsplikten driver också på utfasningen av fossila bränslen, säger Andreas Hagnell, handläggare och expert miljö och energi på SKR, till Aktuell Hållbarhet.

KO STÄMMER ARLA FÖR NETTO NOLL-REKLAM

Konsumentombudsmannen, KO, tar Arlas reklam om att deras produktion av mjölk ger "netto noll klimatavtryck" till Patent- och marknadsdomstolen.

Enligt KO ger Arlas reklam konsumenterna en felaktig bild av mjölkens klimatpåverkan. Detta då Arla inte har kunnat bevisa att påståendet stämmer.

– Det är ofta svårt för vanliga konsumenter att förstå hur pass bra en produkt är, eller i vilket fall hur pass mindre skadlig den är, för klimatet. KO anser inte att Arla lyckas visa att produktion av mjölk inte har en påverkan på klimatet, säger Ida Nyström, processråd hos Konsumentombudsmannen.

Det blir nu Patent- och marknadsdomstolen som får avgöra om Arla i reklamen är tillräckligt tydliga med vilka åtgärder företaget gjort.

·EKOSOFIA·

Konsumentverket har tagit emot ett stort antal anmälningar om märkningen netto noll klimatavtryck. Enligt anmälningarna framgår det att många uppfattar det som att produkten inte har någon som helst miljöpåverkan.

Enligt Konsumentverkets bedömning ställs särskilt hårda krav på hur dagligvaror som inhandlas rutinmässigt miljömarknadsförs. För den typen av varor förväntas konsumenten inte gå så noggrant till väga och då behöver en eventuell märkning vara extra tydlig.

ARLA VÄLKOMNAR STÄMNING – VILL HA PRAXIS

Som framgår av ovanstående notis stämmer Konsumentombudsmannen, KO, Arla för märkningen "Netto noll" på mjölkförpackningar, som anses kunna vilseleda konsumenterna. Arla anser inte att man gjort något fel, men välkomnar ändå stämningen, som förhoppningsvis kan leda till en praxis för hur företag får kommunicera kring netto noll.

– Netto noll är ingenting som vi har skapat, utan det är ett etablerat begrepp både i Sverige och globalt ... Det är viktigt framåt att det finns tydliga riktlinjer kring hur man pratar om det begreppet, säger Arlas hållbarhetschef Victoria Olsson till Resumé.

Därför ser Arla gärna en rättslig prövning, som kan skapa tydlighet i branschen kring vad som gäller för netto noll och även andra hållbarhetsmärkningar.

Victoria Olsson anser att Arla efter påpekanden ändrat och förtydligat sin kommunikation kring netto noll och att man även följer "best practice" för sin klimatkompensation. Men man välkomnar nu ändå en prövning.

Resumé

NY BOK SKILDRAR 60 ÅR AV MILJÖFRÅGOR

Sverige har ställts inför många miljömässiga hot genom åren. Försurning, DDT, hormoslyr, strålning från Tjernobyl, omvandling till industriellt jord- och skogsbruk, hål i ozonlagret och klimatkrisen – bara för att nämna några. I boken "Naturen vi ärvde" går Henrik Ekman igenom svensk modern miljöhistoria och det är en både lärorik och förbluffande läsning.

Är du det minsta naturintresserad känner du antagligen igen Henrik Ekmans röst. Han har varit presentatör av naturprogram på SVT i många år, men är också journalist, författare och naturfotograf. I sin senaste bok "Naturen vi ärvde" berättar han sin egen och Sveriges naturhistorier parallellt. Det börjar i stort sett med Rachel Carsons bok "Tyst vår" i början av 1960-talet och följer sedan utvecklingen under 60 års tid.

Det är inget mindre än en viktig gärning för Natursverige. Och det av en av de mest lämpade att utföra den. I "Naturen vi ärvde" går Henrik Ekman, som undertiteln så snyggt förkunnar, igenom tiden från "tyst vår till het sommar". Från de första varningstecknen om att vi höll på att förstöra naturen till dagens situation som är sig lik på många sätt, men också skiljer sig på många andra sätt. Samtidigt får vi följa hans egen resa från naturintresserad yngling via Fältbiologerna till erfaren miljöjournalist.

Det är en välbehövlig bok på alla möjliga sätt. Vi kan behöva ett visst historiskt perspektiv för att få sätta dagens situation i naturen i ett sammanhang. Dels för att skaka på huvudet åt att vissa saker inte förändrats. Det gäller till exempel skogs- och jordbruksindustrins hårdnackade motstånd mot åtgärder som skulle förbättra situationen i naturen. De kämpade för att få fortsätta med exempelvis kvicksilver, DDT och hormoslyr.

Men Henrik Ekman tar också upp de viktiga politiska besluten som kommit att påverka vårt landskap så fundamentalt under den här tiden. Som när det 1947 och 1967 beslutades om jordbruksreformer som skulle ge "tryggad matförsörjning, bättre inkomster för jordbrukarna, lönsammare och effektivare gårdar". Det kom att förändra det svenska landskapet fullständigt. Från småskaligt till storskaligt. Från ett varierat landskap till enorma monokulturer.

naturesidan.se

UTBILDNINGAR PÅ DISTANS – ELLER PÅ PLATS

Med tanke på rådande pandemi och osäkerheterna kring folkhälso-myndighetens rekommendationer planerar vi för att kunna genomföra nedanstående utbildningar på distans, vilket betyder att deltagarna kan vara med i utbildningen från valfri lokal; t ex hemifrån eller från kontoret.

Om rekommendationerna så medger kommer vi att genomföra dem på plats, i lämplig lokal, i centrala Göteborg.

Utöver vid nedanstående tillfällen kan vi enkelt genomföra utbildningarna även vid andra tidpunkter, som bättre passar er verksamhet. Kontakta oss gärna!

Vem säger vad – och varför? – 17 mars 2022

En halvdag om opinion och kommunikation inom miljö och hållbar utveckling. I en värld där olika intressen försöker styra vad vi uppfattar som sanningar – vem kan man egentligen lita på?

Det här berör i allra högsta grad hållbarhetsfrågorna! Därför erbjuder ”de två Eko:na” – Ekosofia och Ekocentrum –en uppskattad utbildning där du får verktygen för att analysera och förstå vad som sägs och skrivs.

Se Ekocentrums hemsida för närmare detaljer – www.ekocentrum.se

Grundläggande miljöutbildning – 31 mars 2022

Från hot till möjligheter med trovärdigt miljöarbete – en halvdag om hållbarhet; grundläggande miljöfakta, miljöarbete och företagande.

Seminarier ger grundläggande miljökunskap samtidigt som det skapar ökad medvetenhet om miljöarbetet och dess möjligheter.

Utbildningen motsvarar kraven i Svensk Miljöbas.

Se vår hemsida för närmare detaljer – www.ekosofia.se

Trovärdig miljökommunikation

En halvdags workshop för dig som vill använda miljö- och hållbarhetsargument i reklam och annan marknadskommunikation, utan att riskera s.k. grönmålning.

Vi går igenom både principer, standarder och lagstiftning; t ex hur reklamombudsmannen och marknadsdomstolen bedömer. Vi redovisar hur trovärdighet byggs upp, liksom fällor och fel, med egna exempel tillsammans med deltagarnas egna erfarenheter.

Vi går självklart också igenom Konsumentverkets senaste kartläggning ”Miljöargument i marknadsföring på den svenska konsumentmarknaden 2021”.

Som mottagare av Ekosofias Nyhetsbrev bedömer vi att du givit ditt samtycke till vår hantering av dina personuppgifter. Detta innebär att du även i fortsättningen kommer att få vårt nyhetsbrev. Om du inte vill ha vårt nyhetsbrev så kan du meddela oss via mail eller telefon.

Ekosofias nyhetsbrev utkommer med 11 nr/år. Ansvarig utgivare är Bill Romanus.

För mer information om nyhetsbrevet kontakta Bill Romanus, romanus@ekosofia.se.

För information om Ekosofia AB och våra tjänster kontakta Magnus Ruberg, magnus.ruberg@ekosofia.se.

Kort om Ekosofia AB

Ekosofia AB är ett kunskapsföretag som verkar för hållbar utveckling.

Detta gör vi genom att erbjuda våra kunder att med hjälp av ett ökat miljömedvetande – ekosofi – nå såväl social och ekonomisk som ekologisk framgång.

Planerat och trovärdigt miljöarbete är vår metod.

Kommunikation – att åstadkomma dialog – är vårt främsta verktyg.

Vi arbetar som konsulter, projektledare och kvalificerade rådgivare.

Ekosofia AB grundades 1993 av Bill Romanus och Magnus Ruberg.

För ytterligare information – www.ekosofia.se